

На підставі узагальнення наукових позицій різних учених зроблено висновок про те, що креативне мислення являє собою здатність особистості нестандартно сприймати об'єкти навколишнього світу, генерувати принципові нові ідеї та незвичайні рішення поставлених завдань. На підставі вивчення наукової літератури також з'ясовано, що основними ознаками креативного мислення є такі: швидкість, гнучкість, оригінальність, метафоричність.

Список використаних джерел

1. Guilford J. P. (1986) *Creative Talents*. New York, 1986. P. 12.
2. Андрієвська В. В. Креативність. Енциклопедія Сучасної України: енциклопедія / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України Енциклопедія сучасної України. Т. 15. URL : <https://esu.com.ua/article-2380>.
3. Вовчата Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. Вип. 1. С. 67-97.
4. Жидкова Н. Критичне мислення у розвитку творчості учнів на уроках суспільствознавчих предметів. *Український педагогічний журнал*. 2020. Вип. 4. С. 180-191.
5. Кустов А. В., Алексєєва Ю. А. Мислення: психологічні, психопатологічні та психотерапевтичні аспекти: навч. посіб. Суми : Вид-во СумДУ, 2010. 324 с.
6. Макаренко Н. М. Психологічні чинники розвитку креативного мислення майбутніх практичних психологів: дис. ... канд. псих. наук. Київ, 2008. 248 с.
7. Передерій О. Розвиток креативного мислення старшокласників як пріоритетний напрямок діяльності сучасної української школи. *Наука і освіта*. 2018. № 11-12. С. 16-24.
8. Юрченко О. Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити? URL : <http://bckolegium.com.ua/news/4125-kreativne-mislennya-chi-mozhливо-ocniti-ta-yak-yogo-perevriti.html>.

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»

Євтушенко Н. С.

кандидат технічних наук, доцент,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

Твердохлєбова Н. Є.

доктор філософії, доцент,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

Сухенко О. В.

викладач,

Фаховий коледж Національного Фармацевтичного Університету,
м. Харків, Україна

Зростання кількості надзвичайних ситуацій, складність їх ліквідації, вимагають удосконалення підготовки бакалаврів-інженерів за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

Велику значущість у навчанні та підготовці бакалаврів-інженерів за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» має педагогічна технологія, як продумана в усіх деталях модель педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для студента та викладача [1].

Педагогічну технологію можна представити такою формулою: Педагогічна технологія = цілі + завдання + педагогічні умови + дидактичні принципи (принципи навчання) + зміст + методи + способи навчання + форми навчання + засоби. Сфера професійної діяльності випускника бакалавра включає сукупність принципів, засобів, методів та способів людської діяльності, спрямованих на моделювання, системний аналіз, управління, синтез, виробництво та експлуатацію технічних систем, об'єктів, приладів і пристроїв різного призначення для проектування та управління складними системами, ресурсами, процесами та технологіями [2]. Тому метою навчання спеціалістів за напрямом, що розглядається, є підготовка високопрофесійних фахівців, здатних ефективно, з використанням фундаментальних, прикладних знань та інноваційних технологій здійснювати професійну діяльність.

Отже, для досягнення поставленої мети мають бути виконані такі завдання: формування у здобувачів освіти теоретичних знань за існуючими технологіями, прийняття рішень у процесі виконання завдань із призначення; навчання принципам управління в умовах потенційних та існуючих надзвичайних ситуацій; формування навичок системного мислення; вироблення прийомів і практичних навичок вирішення слабо структурованих завдань із використанням технології системного підходу; формування в тих, хто навчається навичок оперативного входження в проблемну ситуацію на основі методології системного підходу та оперативного визначення переліку проблемних питань, що виникають в екстремальних умовах; прищеплення практичних навичок для прийняття рішень із використанням можливостей сучасних інформаційних технологій та їх виконання; навчання теоретичним основ оцінки ефективності прийнятих рішень в умовах ризику і невизначеності обстановки; навчання технологіям вирішення оптимізаційних завдань й завдань вибору аналітичними та чисельними методами; формування у здобувачів освіти знань стосовно конкретних завдань інженерної та наукової практики, що дають можливість їм кваліфіковано виконувати роботи в галузі математичного забезпечення, прогнозування й оптимального управління; виявлення потреб студентів у необхідному рівні аналітичних знань для ефективного виконання функціональних обов'язків за посадовим призначенням.

Необхідно відзначити, що досягнення мети навчання залежить від необхідних і достатніх педагогічних умов, завдяки яким реалізуються компоненти педагогічної технології. Педагогічні умови включають дидактичні, організаційні та психолого-педагогічні умови [3]. Дидактичні умови – це спеціально створені викладачем обставини педагогічного процесу, в яких оптимально поєднуються

процесуальні компоненти системи навчання. Наприклад, вибір певних форм, засобів і методів навчання, а також методів та форм контролю засвоєння знань, розробка і застосування системи оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

Організаційні умови – це обставини процесу навчання, необхідні для формування інформаційної компетентності бакалаврів-інженерів, кожна з яких реалізується за допомогою певного виду діяльності. Можна виділити такі організаційні умови: організація нових університетських структур, що сприяють міждисциплінарній інтеграції, проведенню колективних досліджень із актуальних наукових проблем (створення лабораторій на базі навчально-наукових комплексів університету); проведення факультативних занять, консультацій. Психолого-педагогічні умови – це обставини процесу навчання, що передбачають емоційний комфорт і сприятливий психологічний клімат у колективі, що характеризуються взаємоповажним спілкуванням і взаємодією викладача та студентів. Це і педагогічний такт, і створення ситуації успіху, і згуртованість колективу, а також здійснення діагностики розвитку тих, хто навчається, стимулювання їхньої мотивації до навчання.

Направити діяльність викладача, визначити зміст навчання, методи та форми навчання дають можливість керівні дидактичні положення, тобто дидактичні принципи. До основних дидактичних принципів навчання належать: науковість і доступність навчання; системність навчання та зв'язок теорії з практикою; свідомість й активність студентів у навчанні при керівній ролі викладача; наочність; міцність засвоєння знань і зв'язок навчання з всебічним розвитком особистості здобувача освіти.

Відповідно до зазначених принципів розроблено робочі програми дисциплін із спеціальності «Цивільна безпека». У робочих програмах усіх навчальних дисциплін, як базової, так і варіативної частин навчального плану, включаючи дисципліни за вибором студентів, визначено: цілі та завдання дисципліни; взаємозв'язок з іншими дисциплінами; вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни; зміст дисципліни (основні розділи) [4].

Відповідно до програми, навчальна та виробнича практика є видом навчальних занять, безпосередньо орієнтованих на професійно-практичну підготовку студентів. У результаті вивчення дисциплін як базової, так і варіативної частин навчального плану та проходження навчальної і виробничої практики, студенти мають бути готовими до вирішення таких завдань, як: аналітичні, що полягають в отриманні якісно нової інформації на основі вивчення поточного стану ситуації та проблем, що виникли, а також прогнозування їх майбутнього стану, підготовки варіантів вирішення, викладення отриманих результатів в аналітичних документах у формі, адекватній цілям і завданням управління; інформаційно-технологічні, що передбачають використання новітніх досягнень у галузі інформаційних технологій, прийняття рішень (із дотриманням вимог щодо забезпечення комп'ютерної та інформаційної безпеки); організаційно-управлінські, які полягають у визначенні цілей, завдань і методики реалізації аналітичних завдань, плануванні та організації виконання аналітичних процедур, підготовці оцінок, висновків і пропозицій для прийняття управлінських рішень [5].

Під час підготовки бакалаврів-інженерів застосовуються різні методи навчання. Так, за ступенем самостійності та творчості в діяльності студентів можна виділити такі методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод; репродуктивний метод; метод проблемного викладу; частково пошуковий, або евристичний метод; дослідницький метод.

Підготовка фахівців за напрямом «Цивільна безпека» потребує міждисциплінарного підходу. Кваліфікація випускника-аналітика має відповідати найвищим вимогам, причому це мають бути спеціалісти широкого профілю.

Список використаних джерел

1. Yevtushenko N. Ensuring psychological safety to develop risk-based thinking students of the specialty "Civil security". *Educational Challenges : sci. intern. j.* 2022. Vol. 27, Iss. 2. P. 228-241. URL: <http://doi.org/10.34142/2709-7986.2022.27.2.16>

2. Євтушенко Н. С. Ефективність педагогічних умов формування готовності студентів спеціальності «Цивільна безпека» до самостійної роботи засобами інноваційних технологій. *ХОГО «Науковий центр дидактики менеджмент-освіти»*. Харків.: КП «Міська друкарня», 2021, С. 67-68.

3. Євтушенко Н. С. Твердохлебова Н. Є. Використання педагогічних технологій для формування ризик-орієнтованого мислення студентів спеціальності «Цивільна безпека». *Актуальні питання у сучасній науці (Сер. : Історія. Педагогіка. Право. Економіка. Державне управління. Техніка)*. 2022. Вип. 1 (1). С. 372-378.

4. Твердохлебова Н. Є., Євтушенко Н. С. Щодо системи підготовки фахівців у сфері безпеки праці. *Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : зб. наук. пр. 2-ї Всеукр. наук.-практ. конф. викладачів та фахівців-практиків та 12-ї Всеукр. наук.-практ. конф. курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 13 – 15.

5. Євтушенко Н. С., Твердохлебова Н. Є. Формування ризик-орієнтованого мислення студентів, які навчаються за спеціальністю «Цивільна безпека». *Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : зб. наук. пр. 2-ї Всеукр. наук.-практ. конф. викладачів та фахівців-практиків та 12-ї Всеукр. наук.-практ. конф. курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 40-41.

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ОРФОЕПІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Сльнікова Н. І.

старший викладач,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

м. Харків, Україна

У сучасних умовах протидії військової агресії РФ, політичних і соціально-економічних перетворень, посиленні значущості структурних підрозділів Національної поліції, збільшенні обороноздатності держави фахова підготовка